

Азербайджана. Напротив, сравнительно лучше информированы граждане России, Украины и Беларуси.

Восприятие молодежью новых независимых государств истории советского и постсоветского периодов Второй мировой войне, а в ряде стран – Беларуси, Украине, России и всех республиках Средней Азии – эта интерпретация является доминирующей: (от 60% до 70%). «Промежуточное» положение занимает Молдова, где в отношении победы СССР на сегодняшний день доминирующие интерпретации отсутствуют: 40% граждан высказались в «просоветском» ключе, 29% - в «антисоветском», 17% заняли неопределенную позицию, а каждый пятый «затруднился» ответить.

Таким образом, главным условием достижения успешных результатов в изучении истории Великой Отечественной войны и пропаганде уроков Победы в 1945-ом является объективная позиция государства. Большинство стран-участниц, на территории которых не проходили военные действия, сходятся в одном – о Великой Отечественной войне говорится как о войне в общем-то чужого государства. Итак, по результатам сложились 3 группы стран:

- 1) доминирование «просоветских» оценок исторических событий (республики Средней Азии);
- 2) доминирование «антисоветских» оценок исторических событий (Грузия и прибалтийские республики);
- 3) неопределенное (смешанное) восприятие исторических событий (Армения, Азербайджан, Молдова, Россия, Украина).

І.Ю.Рабчанка, С.Ў. Туркеніч, МІТСО

РОЛЯ АГІТАЦЫЙНА-МАССАВАЙ РАБОТЫ ПАППОЛЬШЧЫКАЎ У ГАДЫ ГРАМАДЗЯНСКАЙ ВАЙНЫ

У перыяд акупацыі нямецкай адміністрацыяй (грамадзянскай і ваеннай) у гады вайны быў наладжаны выпуск каля 100 выданняў, у тым ліку нерэгулярных і аднадзёнак, на беларускай, рускай, нямецкай і часткова на польскай і ўкраінскай мовах. Мелі друкаваныя органы і беларускія калабарачынісцкія арганізацыі і фарміраванні. Яны прапагандавалі палітыку акупацыйных улад, забяспечваючы эфектыўнасць кіравання на захопленых тэрыторыях. Змест такіх публікацый моцна скажала рэальнае становішча. Газеты праслаўлялі перамогу нямецкай арміі, публікацыі насілі ярка выражаны антысавецкі, у многіх выпадках анцісіміцкі характар. “Гітлераўскія двуногія звяры ... чытаюць, пішуць і нават выдаюць газеты, дзе свае крывавыя расправы называюць “нямецкай культурай” і “новым парадкам”, а дзікія орды нямецкіх людасдаў “вышэйшай расы”, - пісала ў № 63 за 1942 г.. Газета-плакат «Раздавім фашысцкую гадзіну». Умацоўвалі веру ў будучую перамогу над ворагам, ідэйна змагаліся з акупацыйнымі выданнямі больш за 170 падпольных

рэспубліканскіх, абласных і раённых газет і друкаваныя органы, якія з дапамогай авіяцыі дастаўляліся ў тыл ворага (“Савецкая Беларусь”, “За Савецкую Беларусь”, “За свабодную Беларусь”, газета-плакат “Раздавім фашысцкую гадзіну”.

Першымі падпольнымі выданнямі сталі лістоўкі і звароты да насельніцтва, надрукаваныя на машынках газеты і бюлетэні. З восені 1942 г., калі партызанскае змаганне на тэрыторыі Беларусі перарасло ва ўсенародную вайну з акупантамі, друк рэспублікі стаў сістэматычна інфармаваць насельніцтва пра барацьбу ў тыле ворага, расказваць пра гераізм асобных партызан, камандзіраў, баявыя справы атрадаў, брыгад, злучэнняў узмацнення сувязей рэдакцый газет з акупаванай зонай паспрыяла палажэнне “Аб рабоце ваенных карэспандэнтаў на фронце”, зацверджанае летам 1942 г. упраўленнем прапаганды і агітацыі ЦК ВКП (б) і Галоўным палітычным упраўленнем Чырвонай Арміі, якое дазваляла беларускім выданням мець уласных карэспандэнтаў у акупаванай зоне.

Такім чынам, вопыт барацьбы патрыятычных груп з ворагам дае магчымасць сцвярджаць, што ўсе яны пачалі сваю дзейнасць з разгортвання масава-палітычнай работы сярод насельніцтва горада і ажыццяўлення невялікіх дыверсій. Значнасць гэтых відаў дзейнасці ў пачатковы перыяд вайны была асабліва вялікай. Людзі, якія былі аглушаны хлуслівай фашысцкай прапагандай, прыгнечаны адступленнем Чырвонай Арміі, разгубіліся і страцілі веру ў магчымасць перамогі над ворагам. А тыя з іх, хто цягнуўся да барацьбы, не ведалі, з чаго пачынаць. Трэба было ўзняць маральны дух насельніцтва, усяліць веру ў перамогу, у магчымасць і неабходнасць барацьбы ва ўмовах варожай акупацыі, падказаць яе шляхі і метады. Гэтаму і падпарадкоўвалася ўся агітацыйна-масавае праца.

Е.В. Сорокина, БГЭУ

РОЛЬ ЛЕНД-ЛИЗА В ВЕЛИКОЙ ОТЕЧЕСТВЕННОЙ ВОЙНЕ 1941-1945 ГГ.

Проблема враждебных взаимоотношений между Советской Россией и США всегда была дискуссионной темой. Весь 20 век – это борьба западного капитализма и советского социализма, но даже эти две противоборствующие стороны объединились против общего врага. Как правило, о роли западных поставок в годы Великой Отечественной Войны умалчивалось в советской историографии, связано это с советской пропагандой и ухудшением отношений между странами в годы “холодной войны”. Сторонники советской власти считают, что роль ленд-лиза не значительна, противники – что без военных поставок США СССР не смог бы выиграть войну.

Ленд-лиз – это особая государственная кредитная программа Соединенных Штатов Америки, по которой поставлялась техника, продукты